

räckliga, för att uptagas i en ständig domstol, sådan som den J föreställt? Visserligen har jag hört sägas, att J redan ären lika förnäme, som J skullen blifva, om J utnämndes till Borgmästare och Rådmän. Ja, det påstås till och med, att J hafven tjänster i staten, lika förmånliga och ansvariga, som mången Borgmästare- och Rådmanns-beställning *). Detta tyckes väl icke hafva ingått i er anklagares beräkning; men han måtte veta, hvad han skrifer, så framt han annars är en man af bepröfvad integritet och har alla de förbindelser, hvilka göra redovisningen för åtgärder särdeles vigtig. Jag lyckönskar Er, om J kunnen beslå honom; men säkert skall han visa Er, att J icke dugen för de platser, J beklädt.

Skälen, på hvilka man fördömer Er, angå mig för öfrigt icke. Skullen J vilja vänta, till dess jag får läsa domen (om någonsin den blir tillgänglig för den allmänhet, som i förhand trakteras med recensioner deraf) — så skall jag likväl kända säga Er, hvad jag menar, i fall J hafven lust att höra det. Imedlertid är jag mer än tillräckligt öfvertygad, att dessa egendoms-förmögenhetens kämpar, som slå Er till jorden, ej hafva orätt dertfore, att de i tid, på svenska och latin, söka *captivare auram popularem*, och göma domen i bakhåll, till dess de af det gjorda

försökets verkan kunna sluta, huruvida domens utgifvande kan göra ondt eller godt. Om ej en viss egendomsförmögenhet fordrades till förlaget; så skulle jag sjelf vara färdig att låta trycka det vidlyftiga arbetet, ehuru nu detta måtte vara kämparne till nöjes, eller ej. Ären J sjelfva mindre rädda om penningarne än jag, så trycken, mina Herrar, trycken och låten allmänheten läsa. Kunnen J komma skadeslöse från förlaget; så mycket bättre. Hvarom icke; så hållen äfven förlusten till godo, såsom ett välförtjent straff för det J retat folk och icke varit bättre kände af Allmänna Journalens redaction, än att den kunnat tillåta sig mot Er en sådan glömska af hvad den bordt iakttaga, derest den velat behandla Er efter hederns lagar -- för att icke nagelfara, hvad som tilläfventyrs må vara brutet emot den lag, hvars fordringar kunna inför domstol utkrävas.

Jag vet, hvad J skullen kunna svara. Er uprättelse bör vara den allmänna maktens omsorg; J hafven handlat såsom embetsmän. I följd af publikt åtal bör det kunna åläggas den, som utgifvit smädelsen, att äfven utgifva det arbete, han smädat, om han ej, återkommen till känsla af sin pligt, gör det frivilligt. Men att göra det frivilligt, kunden J påstå vara det enda sättet för honom, att icke göra sig misstänkt såsom fruktande ljuset och medbrottslig i någon plan till allmänna omdömet missledande.

Hvad batar Er, mina Herrar, att tala om sådant? Sen J ej, till hvad grad J gjort Er förtjente af helt annat, än skydd af hederns och samhällets lagar? Jag säger med Brefskrifvaren: "Mitt lugn är sördt, mitt sinne uprördt, och jag ser ingen annan väg för min tillfredsställelse," än den han valt efter domens läsning, och den jag väljer, utan att hafva läst, att nemligen, — (icke "inför allmänheten afbedja

*) Ordföranden Hr Tullgren är ständig ordförande åti en Ägoskillnads-rätt i Skåne, och har titel af Advokatfiskal. Ena tillsförordnade Rådmanen Hr Hellichius är Protonotarius i Alm. Magasins-direktionen och Notarius i Kammar-Collegium. Tredje ledamoten Hr Bring har äfven varit Ägoskillnads-domare i Skåne och är titulerad Håradshöfdinge. Han inncchar nu Kongl. Hofrättens förordnande att till årets slut i Herr Tullgrens ställe föra ordet uti extra Rådstugurätten öfver Hallska rättegångarne.

min fördom" — ty någon sådan har jag aldrig haft, — utan blott) "såsom en ropande röst i den ödsliga öknen, hyarest den himmelska Gudinnan (Rättvisan) nu mera synes förlägen vandra, bereda henne framgång till dem, som vaka öfver lagarnas efterföljd."

Ja, må man vaka öfver lagarnas efterföljd! Må den himmelska Gudinnan bli försonad och hennes hämd grullig öfver dem, som genom en enda dom förstört hennes rike hos oss och jagat henne ut i den ödsliga öknen! O J våldsvarkare, som denna förebråelse drabbar! invänden ej, att den är något svulstig, ja stöter på vansinnighet. Begripen, att det resonneras annorlunda, när man jämrar sig öfver motgång och förtryck för en fattig stympare — måtte han ock till person och egendom vara ett våldets och omensklighetens offer, — än när man beskärmar sig öfver *crimen læsæ fortunæ* (för att vara latinsk, såsom min föregångare), öfver grofva ingrepp i en grof kassa, öfver sidvördnad mot egendomsförmögenheten, öfver det oerhörda återställandet af en oerhörd summa, som i tretton år varit i en annans än sin påstådda ägares hand! Medgifven, att hvem helst, som skulle undergå ett sådant öde, ägde endast två utvägar: den ena, att finna sig rättvist dömd, visa sig villig att utgifva, hvad man genom vanvård, försummelse, missräkningar, vare hvad som helst, kommit att blifva skyldig, men aldrig upsåtliga velat, till en annans skada, tillegna sig — och den andra, att skrika af alla krafter öfver våld och orättvisa, ehvad man må vara rätt eller orätt dömd, upröra himmel och jord, spara intet medel, klaga så med ett ord, som när man har allt att vinna, men platt ingen ting mer att förlora.

Jag bekymrar mig, som sagdt är, för närvarande alldeles icke om edra domskäl.

Brefskrifvaren min föregångare har läsit domen, och på honom måste man lita. Således har man ganska orätt, när man bestrider något i hans upgifter, såsom jag hört en och annan göra, beskyllande honom, på vanligt sätt, för *lögnaktiga* upgifter och vrängda framställningar. Huru kan väl någon, som icke läsit, beslå honom, som läsit? För öfrigt hvad hjälper det, om J skullen bevisa, att J dömt rätt? Domen öfver Er är ju i alla fall redan gifven.

Betrakten imedlertid det herrliga resonnementet om John Halls (eller hvar och en cessionants) rättighet till redovisning af sin afträdde egendoms vårdare, Sysslomännen i konkursen. Man vill ej mera rakt neka, att en sådan rättighet existerar, sedan man vet, att Kongl. Majt fastställt den genom dom just i Halliska redovisningstvisten. Men man känner *behovet* att neka det, och man gör, så godt man kan. Man förfäktar, att afträdande gäldenär äger "ingen vidare rättighet till sin egendom, utan fördringsägarna (äga) att deraf göra sig betalte, så långt den kan räcka, på hvad sätt med en alldeles oinskränkt dispositions-rätt, de anse detta ändamål kunna uppfyllas." Man kallar detta "en rättighet, svarande mot borgenärernes åliggande att åtnöjas med den olyckliges afstådda qvarlevor, utan rätt till framtida kraf" — medgifvande således, att rättigheten ej kan tillkomma någon, som icke erkänner detta åliggande, utan begagnar den af konkurs-stadgan ovilkorligen lemnade rättighet för hvarje borgenär att bestrida cessions-förmån. Neken ej, m. H., att gäldenärens skiljande från *all vidare rätt till dess egendom* är lika välgrundadt, som åliggandet för borgenärer att nöjas med hans afstådda qvarlevor, utan rätt till hvad han framdeles ärfver eller förvärfver, och beundren den skarpsinnighet, hvarmed man från

denna djupa lära leder sig till det utslaget, att gäldenärs rätt ej kan utvidgas längre, än till afkortning på hans skuld, hvarför tillgångarne ej skulle förslå. Man nekar dock icke, att gäldenär kan få en rättighet äfven till öfverskottet, om det blir något; men man säger, att denna rättighet ej är positiv utan negativ, i kraft af den afträdande ägarens närmare rätt än någon annans; och af allt detta slutar man, med godt sammanhang, att den afträdande ej får fordra redovisning för allt slags misshushållning och förlust, utan blott för hvad som kallas *olaga behandling*. — Betrakten, säger jag, detta herrliga resonnement, och erkännen. Er vederlagda. Sen ett prof af den skarp-sinnighet, som genomskådar bristerna i hela ert bräckliga arbete och låter Er umgälla edra grofva förgripelser.

Om examina och akademisk upfostran för embetsmän.

Man klagar på en gång öfver brist på dugliga embetsmän och öfverflöd på embetsmän. Är denna klagan grundad, så kan väl svårigen något viktigare ämne finnas för en medborgerlig undersökning, än den om orsakerna till det onda och medlen till dess botande.

Det brukas mycket att afhugga dylika knutar, i stället för att lösa dem; att hugga till med direct förbud eller befallning, utan att fråga efter, om hugget icke möjligen kunde tillika träffa sjelfva de ömaste vitala delarna. Så har man, genom påbud och förordningar, vid viten ålagt folk att vara patriotiska, idoga, försigtiga; så har man velat tvinga fram konster och slöjder, genom tvång på en hel nation att i evighet skatta åt några kladdare, som skulle före-

ställa fabrikanter och konstnärer; så har man dränkt hela fält, för att få qvarnar och valkverk att gå (och NB. i detsamma förbjudit hvar och en att anlägga dylika verk, på det de sålunda genom onaturliga upoffringar frambragta måtte få njuta sitt monopolium i fred); så har man fruktat, att folket skulle föröda sina skogar, och därför befallt att skogarne skulle ruttna eller förödas i sin späda växt.

I alldeles samma stil skulle en befallning vara, hvarigenom sökande till embeten inskränktes till ett visst antal och, då detta vore fullt, ingen finge presentera sig såsom embetsmannacandidat. Denna grundsats är det, som leder Holländarne i Ostindien, då de bränna up peppar-magasinerna, på det pepparen icke må falla i pris. Man bränner up den peppar, som är öfverflödigt, utan att bekymra sig om, huruvida den är den sämsta eller icke.

Nej, annorlunda måste man sörja för embetsmännens duglighet, annorlunda förbygga öfverflödet af tjenstsökande. Vi hafva vederspel af embetsverk (åtminstone ett), där tilloppet af sökande nästan aldrig är förstört, sällan tillräckligt. Om man således kunde utfundera orsaken till denna skillnad i tillopp, denna respect för inträdet i dylika verk; så vore knuten löst: man behöfde blott härma.

För att taga exemplet nära och från hvad hvar man känner, kan man blott anföra, att Kongl. Majts och Rikets Bergs-Collegium, sedan den nya föreskriften om Bergs-examen gafs, aldrig är öfverlupet af ynglingar, som söka inträde, och alltid måste nästan öfvertala de händelsevis kommande att qvarstadna och göra tjenst. Den, som sett syndafloden vid andra verk, kan icke föreställa sig hur detta tillgår. Orsaken är imedlertid helt enkel: för inträdet i bemänte Collegium fordras en ganska bister exa-

UTLÄNDSKA NYHETER.

men; för att blifva antagen där, måste man hafva en verklig vetenskaplig bildning i sin sak. Inför blott samma fordran i de öfriga verken. — och det ofantliga tilloppet skall upphöra.

Men, svarar man, den är ju införd. Vill man inträda t. ex. i Konungens Cantzli, så fordras därtill examen i så många vidlyftiga och svåra vetenskaper, att den icke gärna kan presteras af barn eller idioter. Endast historien, endast statistiken, endast språkerna o. s. v. fordra långt och tråget arbete. Hur är det då möjligt, att, såsom man påstått, barn, utan hu'vud eller kunskaper, kunna skockas in i Cantzliet? — Jo, det är möjligt på det sätt, att de inträdande ynglingarna i allmänhet kunna — *intet af allt hvad de borde kunna*. Af historien veta de några nakna årtal, hvilket dock är det minst viktiga, blotta skellet, af historiens studium; men i sjelfva historiens anda hafva de icke det aldrringaste inträngt — och detta måste man dock, om statsmannen eller medborgaren skall hämta något ur vetenskapen. I statistiken veta de ziffror, som uttrycka longitud, latitud, folknummer, quadratmil o. s. v.; men frågar man dem om ländernas verkliga beskaffenhet, om folkens och staternas tillstånd, om lagar och regeringssätt (det viktigaste, nästan det enda, som är af vigt för statsmannen), så stå de stumma och begripa knappast, hvarom frågan är. I språken veta de jemnt up nog, för att i dag dragligt skriva en så kallad chria och i morgon glömma alltsamman. Modersmålet är det, som minst är känt; och därför får man ofta blygas och hissna öfver språkfel i de skrifter, som utgå från Konungen eller embetsverk.

(Forts. c, a. g.)

Spanien. Under de sista heta debatterna om Riegos förvisning och om klubbarna har man icke blott haft tillfälle att se talenter i värtaligheten utan äfven att märka, huru Cortes delat sig i två partier. Ministrarnes är tydligen det öfvervägande äfvensom det af den lugna allmänhetens pluralitet gillade.

D. 4 Sept. gjorde Alv. Guerra motion mot klubbarna, af innehåll, att en commission måtte tillsättas, för att föreslå, huru friheten att diskutera politiska ämnen skulle kunna, med förekommande af missbruk, försäkras medborgare. Debatten blef liflig och lång. Ministrarne upkallades, förklarade, att berättelserna om hvad som på thetrenten förefallit vore öfverdrifna, och röstade för Guerras motion, äfvensom Lastarria och M. de la Rosa. Alpuente ville bibehålla klubbarna; Torrenos fordrade deras afskaffande; "de vore lika intoleranta som Inquisitionen, afskyvärd i åminnelse; alltid skulle han resa sig mot utsväfningar, hvarifrån de ock måtte komma; denna discussion skulle blifva nationen hälsosam, i det den visade Cortes's moderata och visa liberalism." Ett Utskott nämndes, för att afgifva sådant lagförslag, som Guerra motionerat; och Zapatas hemställan, att klubbarna under tiden måtte inställas, förkastades. — D. 5 upstodo åter långa debatter om händelserna på thetrenten. Isturiz påstod regeringen hafva öfverskridit sin magt. Beslöts, att ett utskott skulle utlåta sig öfver Riegos petition; och detta utskott blef, på Torrenos förslag, belöningsskottet. Som grundsats antogs, att Ministrarne ägde, under laglig ansvarighet, vidtaga mått och steg i afseende på den väpnade styrkan; att de således kunnat uplösa Leonska arméen, då de gjorde redo för nödvändigheten af ett dylikt steg. Häremot satte sig Guttierrez, Flores Estrada och Rom. Alpuente. M. de la Rosa: "constitutionen är angripen genom Riegos vägran att lyda Krigsministrarnes befallning och genom de sista uploppen i Madrid; för öfrigt fins ju ansvarighet ett lag." Isturiz: "Riego har ingen ting annat velat, än skydda representationen i nödfall." Alpuente: "Hans misstroende kan ej tädas, så länge conspiranterne i Burgos och Galicien äro ostraffade." Ochoa: "om, likasom 1814, en betydande corps trupper komme, för att med våld skingra congressen, hvarmed skulle den skydda sig? Ministrarne äro bra; men om de sjelfva blefve arresterade?" Ändligen gick man till ordningen för dagen.

